

Які права має кожна дитина?

Основним міжнародним документом, в якому викладені права дитини, є Конвенція ООН про права дитини. В українському законодавстві ці права закріплені в Конституції України, Сімейному кодексі України, Законі України "Про охорону дитинства" та Цивільному кодексі України.

Відповідно до міжнародного та українського законодавства, дитиною є особа віком до 18 років (тобто до досягнення повноліття). Згідно зі статтею 6 Сімейного Кодексу України вважається дитина до досягнення нею 14 років, а неповнолітньою до 18 років.

Права дитини — система можливостей, які необхідні комплексного та цілісного розвитку в умовах і відповідно до вимог, беручи до уваги незрілість дитини (за міжнародно-правовими актами «кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо застосовується до даної особи, вона не досягає повноліття раніше»)

1. Кожна дитина має право на життя з моменту вживонародженою та життєздатною за критеріями Всесвітньої охорони здоров'я.
2. Кожна дитина з моменту народження має право на ім'я та прізвище.
3. Кожна дитина має право на рівень життя, достатній для інтелектуального, морального, культурного, духовного розвитку.
4. Кожна дитина має право на вільне висловлювання особистих поглядів, формування власних поглядів, розвиток власної суспільної активності, отримання інформації, що відповідає її віку.
5. Кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності.

Права дитини відповідно до Конвенції про права дитини

Дитиною є «кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття». Права, передбачені цією Конвенцією, за кожною дитиною забезпечені, без будь-якої дискримінації. В усіх діях щодо дітей першочергова увага приділяється якнайкращому забезпеченню інтересів дитини. **Державна відповідальність, права і обов'язки батьків чи членів розширеного роду**

- Кожна дитина має невід'ємне право на життя.
- Дитина має право на ім'я і набуття громадянства, а також право на опіку своїх батьків і право на їх піклування.
- Дитина має право на збереження своєї індивідуальності і громадянства.
- Дитина має право не розлучатися з батьками, за винятком, коли компетентні органи визначають відповідно до застосованого закону і процедур, що таке розлучення необхідне в якнайкращих інтересах дитини.

- Дитина має право вільно висловлювати власні погляди з урахуванням її віку, що торкаються дитини, причому поглядам дитини приділяється належна увага.

Права дитини

- Повинно поважатися право дитини на свободу думки та релігії.
- Дитина має право на свободу асоціацій і мирних зборів.
- Жодна дитина не може бути об'єктом свавільного або втручання в здійснення її права на особисте і сімейне життя, недоторканність житла, таємницю кореспонденції або посягання на її честь і гідність.
- Держава забезпечує право дитини на доступ до національних та міжнародних джерел.
- Дитина має право на користування найбільш досконалими системами охорони здоров'я з приділенням першочергового розвитку первинної медико-санітарної допомоги.
- Дитина має право користуватися благами соціального задоволення.
- Дитина має право на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного, морального і соціального розвитку.
- Дитина має право на освіту.
- Дитина має право користуватися своєю культурою.
- Дитина має право на відпочинок і дозвілля, право брати та вільно брати участь у культурному житті та займатися спортом.
- Дитина має право на захист від економічної експлуатації, виконання будь-якої роботи, яка може завдати шкоди її фізичному розвитку.
- Дитина повинна бути захищена від незаконного використання наркотичними засобами.

Держава вживає всіх необхідних законодавчих, адміністративних, соціальних і просвітніх заходів з метою захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, образи чи зловживань, відсутності батьків, недбалого і брутального поводження та експлуатації.

Держава зобов'язана захищати дитину від усіх форм експлуатації та сексуальних розбещень; від використання дитини в експлуатації у проституції або в іншій незаконній сексуальній діяльності, порнографії та порнографічних матеріалах. Держава зобов'язана вживати всіх можливих заходів з метою забезпечення захисту дітей, яких стосується збройний конфлікт, та догляду за ними.

Зокрема в Конвенції про права дитини передбачено, що кожна дитина має право:

– на особисте життя та захист від посягань на нього, право на захист від усіх форм фізичного та психологічного насильства, право на приватне життя, право на дозвілля;

– на захист від економічної експлуатації та від виконання будь-якої роботи, яка може нести небезпеку для здоров'я, бути перешкодою в здобутті освіти чи завдавати шкоди її здоров'ю, фізичному, розумовому, моральному та соціальному розвитку.

– на захист від незаконного зловживання наркотичними речовинами, психотропними речовинами, захист від усіх форм сексуальної експлуатації, сексуальних розбещень, захист дитини від усіх форм експлуатації, шкоди будь-якому аспекту добробуту дитини, захист від катувань, жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів покарання.

Порушення цих основоположних норм є порушенням прав дитини, за собою відповідальність у встановленому законом порядку.

Що робити, якщо у школі порушують права дитини?

Безперечно, не варто залишати такі випадки без уваги та реагувати більше, що працівники освіти, відповідно до Закону України «Про освіту», зобов'язані захищати дитину від будь-яких проявів насилля фізичного та психологічного.

У свою чергу в статті 35 Закону України «Про охорону дитинства» про те, що особи, винні у порушенні вимог законодавства про охорону дитинства, несуть цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність відповідно до законів України.

Куди звертатися?

Це залежить від того, яка саме ситуація склалася. На захист прав дитини в першу чергу стають її батьки, на яких закон покладе обов'язок опіки та піклування.

Відповідно до ст. 60 Закону України «Про освіту» батьки зобов'язані захищати у відповідних державних органах і суді законні інтереси своїх дітей. Існує перелік органів та служб до яких потрібно звертатися в разі порушення прав дітей: органи місцевого самоврядування, прокуратура, органи піклування за місцем проживання, на гарячі лінії, до центрів соціальної роботи, у справах дітей сім'ї та молоді, до Уповноваженого Верховною Радою України з прав дитини. Контакти знаходяться у відкритому доступі на офіційних сайтах.

Також, за батьками завжди залишається право на звернення до суду, закріплене Конституцією України. Обираючи спосіб захисту, потрібно врахувати, що звернення потрібно подавати, як в усному так і письмовому порядку. Для більшої впевненості, що питання не залишиться без розгляду.

Якщо права дитини порушують її однокласники?

В першу чергу, до вирішення конфлікту слід залучити вчителів та психологів. Вони повинні «помирити» учнів і в подальшому слідувати за їхньою поведінкою.

Існують соціальні служби у справах дітей, за потреби потрібно звернутися до них за допомогою у вирішенні подібних ситуацій.

Про які свої права повинна знати кожна дитина?

Конституція України говорить про те, що кожному гарантовано право знати свої права та обов'язки. Це дає змогу запобігти посяганням на права дитини. Державні органи повинні забезпечити, щоб дитина знала, що всі її права передбачені та захищені.

[Завантажити документ в PDF форматі](#)